

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

T.a.v. Directeurenoverleg Desinformatie

DGBRW
Democratie en Bestuur

Contactpersoon
(10)(2e)
T (10)(2e)

Datum
25 mei 2020

Bijlage(n)
1

memo

2. Uitwerking Table Top Exercise

Toelichting

Tijdens het directeurenoverleg zal de uitwerking van de *table top exercise* toegelicht worden.

Bespreekpunt:

- Reflecties van departementen op de handelingsopties, waar is nog ruimte voor aanvulling?

Beslispunt:

- Kan het DO instemmen met de (verdere) uitwerking van de acties uit het handelingsperspectief?

Context

Op 14 mei is de interdepartementale werkgroep bijeengekomen voor een *table top exercise*. Het doel was om op basis van een aantal thema's en narratieven handelingsperspectieven vanuit de interdepartementale werkgroep te formuleren voor de aanpak van desinformatie in relatie tot COVID-19.

De oefening is begonnen met het bespreken van mogelijke handelingsopties rondom de volgende narratieven:

1. "COVID-19 wordt veroorzaakt door de uitrol van 5G."
2. "5G verzwakt onze weerstand tegen virussen en daardoor is COVID-19 zo schadelijk."
3. "De overheid gebruikt de COVID-19 scare om een lockdown te implementeren. Tijdens die lockdown wordt 5G stiekem uitgerold."
4. "Het RIVM is niet onafhankelijk en dient Big Pharma."
5. "GGD kan het testen niet aan."
6. "Openen van scholen zal leiden tot een nieuwe golf."
7. "Openen van scholen bewijst dat COVID-19 wel meevalt."

Vervolgens hebben we aan de hand van diverse verspreidingsmiddelen verder gediscussieerd over handelingsopties:

1. Openlijk en heimelijk gebruik van mediaoutlets door statelijke actoren om desinformatie narratieven te verspreiden
2. Sociale media
3. Fake NL-Alert berichten (bv met een phishing link)
4. Whatsapp berichten (bv over inzet Politie/Defensie)

Datum
25 mei 2020

5. Contextloze "selfexplaining" plaatjes waarbij je zelf een associatie maakt zonder dat het in tekst beschreven staat
6. Onderstroom berichtgeving in echokamers op sociale media
7. Desinfo merchandise zoals bijvoorbeeld T-shirts of mokken
8. Mond tot mond reclame

Deze discussie heeft geleid tot de bijgevoegde conclusies in tabelvorm.